

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše, a do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petifvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnino proste.

Veliko slavlje v Škofji Loki.

Mesto Škofja Loka na Gorenjskem je bilo dne 26. t. m. priča velike slavnosti. Slovenski telovadni odseki so naredili izlet v to, na lepoti, gostoljubnosti in zgodovini bogato mesto in priredili tamkaj javno telovadbo; to priliko so porabile Slovenske krščansko-socialne zveze ter si napovedale za ta dan občni zbor v Škofji Loki.

Krasen je bil sprejem v Škofji Loki. Že pred mestom je bil prvi pozdrav. V imenu Štajercev je odgovarjal naš državni poslanec dr. Korošec. V mestu je pozdravil goste župan notar Lenček. Čeprav drugega mišljenja, vendar se je mesto tudi po svojem zastopstvu udeležilo sprejema. Kako celo drugače ravna ponekod naši liberalci, nahujskani po celjskih dohtarjih in omejeni že sami po sebi! Mesto Škofja Loka je bilo zavito vse v zastave. Na tisoče ljudi je prihitelo k slavnosti. Bilo je življenje, drvenje in vrvenje v mestu, kakoršnega Škofja Loka le malokdaj vidi.

Med telovadci sta bila zastopana tudi celjski in trboveljski odsek ter bila predmet srčnih pozdravov.

Zborovanje Slovenskih krščansko-socialnih zvez je vodil državni poslanec dr. Krek. Navzoči so bili tudi naslednji državni poslanci: dr. Benkovič, dr. Korošec, Pišek, Gostinčar, Povše, Pogačnik, dr. Zita in kranjska deželna posl. Mandelj ter Zabret.

Zveze različnih slovenskih pokrajin so dale svoja poročila. V imenu Zveze slovenskih mladeničev je poročal predsednik Fr. Zebot. Zborovalci so z velikim navdušenjem sprejeli njegovo poročilo na znanje ter govornika burno pozdravljali. Njegov govor bo objavil gotovo prihodnji „Naš Dom.“ Znači Zveze slovenskih mladeničev so našli občno priznanje in videli smo jih pripete tudi na mnogih prsah kranjskih mladeničev.

O delovanju S. K. S. Z. za Štajersko je poročal njen podpredsednik dr. Hohnjec: Večecenjeni zborovalci! Napredek je geslo modernega časa, kot moderni ljudje mu služimo tudi mi. Mi sicer ne maramo tistega pretiranega češčenja, ki se dan-današnji tako pogostokrat skazuje napredku, ker je to po svojem bistvu pravcato malikovanje; nič drugega namreč ni, nego oboževanje človeške narave, kateri se pripisuje brezmejna in neskončna razvoja in napredovalna sposobnost kot tistemu faktorju,

v katerem božanstvu pravzaprav živi in se zaveda svojega bitja.

Tak pojem napredovanja odklanjamo kot nekrščanski in profinaraven. Stremimo pa z vsemi močmi za tistim napredkom, ki ga je sploh zmožen človek in njegove naprave.

Star pregovor pravi: Qui non proficit, deficit (kdor ne napreduje, nazaduje). Mi katoliški Slovenci pa nočemo nikjer nazadovati, torej moremo in moramo povsod le napredovati. Da to geslo dejansko izvršujemo, dokazuje razvoj javnih razmer v naši domovini v zadnjem času. Ne morem se ozreti na vse tiste strani našega javnega življenja, kjer se tak napredek pojavlja vidno in krepko, baviti se mi je le z veliko organizacijo naših nepolitičnih društev, priznavajočih krščanska načela — S. K. S. Z.

Ustanovljena leta 1897 je bila izpočetka omejena bolj na Ljubljano. Velik korak naprej je storila leta 1902, ko se je razširila v Zvezo vseh slovenskih nepolitičnih društev, ki stoje na temelju katoliške resnice. Se bolj se je okrepila in izpopolnila, ko so koncem predlanskega in lanskega leta dorasle njene hčere — štajerska, goriška in koroška zveza, katere je proglasila za samostojne z iskreno željo, naj se krepko razvijajo in plodonosno delujejo sebi in skrbni materi v prid.

Ko danes poročam o delovanju naše štajerske Zveze, morem z zadovoljstvom in radostjo povdarjati, da se tista smer, v kateri se gibljemo in delujemo, imenuje: naprej! Napredovali smo pred vsem glede na število. Ob osamosvojitvi smo od skupne Zveze prevzeli 45 društev. Takom lanskega in tekočega leta se je število še bolj ko podvojilo. Sedaj je namreč v naši Zvezi včlanjenih 93 društev, nekaj društev se snuje, tako da kmažu dosežemo številko 100.

Poživilo, poglabilo in razširilo pa se je tudi delovanje v posameznih društvih. V tem oziru moram z veliko zahvalo omenjati, da naši vrlj somišljeniki in poštvovalni delavci na izobraževalnem polju, v priprosti kmečki in delavski obleki ravno tako, kakor v gosposki suknji, razumevajo vedno bolj znamenja časa ter uvidevajo veliki pomen izobraževanja in vseh težej, ki stremijo za tem velikim ciljem. S tem ne koristijo samo sebi in tistemu ozkamu krogu, v katerem se na videz giblje njihovo delovanje, temveč s tem tudi najizdatnejše služijo veri in narodu. Kjer je namreč prava izob-

raženost doma, tam se bo verski in narodni sovražnik trudil zaman.

Da to življenje in delovanje ne zastane ali se celo kje ne zmohviri, je skrb osrednjega odbora. Ta mora biti srce, kjer utripa življenje in odkoder se razliva in preliva oživljajoča kri po žilah, ki so tako mnogobrojno razpredene po raznih društvih naše slovenske domovine. Štajerski osrednji odbor — to smem naglašati, ne da bi pretiraval — se je vedno zavedal te naloge. Vzpodbujal je okrajne in krajne odbore, dajal jim pojasnila in navodila ter vedno ostal z njimi v tesni zvezi. Kar med drugim spričuje 712 pismenih pošiljatev, ki smo jih imeli v sedanjem letu in pri katerih niso všteta zasebna pisma, ki jih je pisal ta ali oni odbornik v svrhu društvene organizacije. Priredil je nadalje v Mariboru v zimskem času mnogo predavanj, ki so bila z večine dobro obiskana. Največji uspeh pa je imel s poljudnimi socialnimi kurzi za kmečko in delavsko mladino in odrasle zastopnike teh stanov. Meseca januarja je bil tak tečaj v Celju, meseca februarja v Slovenjgradcu, meseca marca pa v Trbovljah. Trajal je kakor navadno, po 3 dni, v Celju celo 3 in pol dneva, v Trbovljah pa, kjer razmere niso drugače dopuščale, samo en dan. Udeležencev je bilo v Slovenjgradcu in Trbovljah do 200, v Celju nad 130. Kolike praktične važnosti so taki poučni tečaji, sem se tudi prepričal zadnje nedelje, ko smo na visokem hribu pod impozantno goro sv. Uršule ustanavljali izobraževalno društvo. Na shodu je namreč stopil k meni nek kmet, ki se je udeležil socialnega kurza v Slovenjgradcu, ter se je iznova zahvalil za to lepo prireditelj in prosil, naj zopet kaj sličnega pripravimo; njega gotovo ne bo manjkalo noben dan, četudi ima do Slovenjgradca tri ure hoda. Jaz bi na kratko označil pomen takih tečajev: preganjajo temo neznanja in odvaljajo moro zaslepljenosti, v katero nasprotniki zapeljujejo ljudstvo.

Dvojno bi se rad naglašal, kar spada v rubriko napredka ne samo za štajersko, temveč za celokupno S. K. S. Z. Prvo je podvojena, in potrjena skrb za mladino.

„Rod stari hira, gine,
Bodočnost je mladine.“

Ker hočemo svojemu narodu ustvariti dobro bodočnost, moramo zato temelje položiti v naši mladini. Da napreduje naša mladinska organizacija, dokazujejo pred vsem naši telovadni odseki, ki so

Podlistek.

Zgodovina Jarenine v Slov. gor. in zajedno kmetskega stanu na Spodnjem Štajerskem.

Gabriel Majcen.
(Konec.)

Ob enem se je naročilo, naj se na glavnem oltarju napravi okrogel lesen tabernakelj, znotraj prevleče z rudečo svilo, zunaj pa pozlati in poslika. Do tega časa torej jareninska cerkev še ni imela tabernaklja, ampak sv. Rešnje Telo se je shranjevalo v omarici, ki je bila v steno vdolbena, kakor je v starih časih sploh bila navada.

Najstarejša cerkvena zidina je danes kapela sv. Mihaela. Vendar sledi že iz prej povedanega, da je trditelj, da bi sv. Ciril in Metod bila maševala v njej, kriva, ker takrat te kapele še ni bilo; če sta sploh maševala v Jarenini, se je moglo to-le zgoditi v prvi, leseni cerkvi.

Zvonilo jareninske cerkve je veličastno in izvzemši Maribor daleč na okrog najmočnejše; v trdnem in razsežnem stolpu visi 6 zvonov. 1. tehta 72 starih stotov in je stal ravno toliko goldinarških stotakov; darovala, sta ga 1870 Jožef in Ana Vajngerl v Gačniku; 2. tehta 34 st.; kupili so ga 1845 župljani; 3. tehta 18 st. in je bil vlt 1691; 4. je najstarejši in težek 9 st. Blagoslovljen je bil 2. novembra 1535 in ima zanimiv napis; med drugim se

čita: „Leta 1533 je Turak opustošil Štajersko“, kar pa je pomota, ki jo je gotovo zakrivil zvonar; kakor vemo, so Turki bili na Štajerskem eno leto poprej. Dalje: „Gospod, varuj svoje ljudstvo ter naša polja in vinograde!“ 1846 se je zvon moral preliti. 5. je tudi star ter je bil 1870 na cerkvene stroške preliti in tehtal 3½ st.; 6. tehta 2 st.; darovala sta ga 1870 Janez in Marija Smirmaul na Vajgnu.

Pokopališče je nekaj bilo okoli cerkve. 1532 se ga Turki s to vred oskrunili; zato se je istega dne kakor prej omenjeni zvon blagoslovil znova, naslednjega dne pa posvetila cerkev. V vizitacijskem protokolu l. 1617, pa o pokopališču čitamo: „Na pokopališču je vse polno nesnage, ki se mora odstraniti; tudi se mora drevje posekati.“ Sredi pokopališča se naj postavi velik, rudečobarven križ s podobo Križanega, ob vznožju pa posodica z blagoslovljeno vodo.“ Nadalje izvemo: Na pokopališču so do takrat imeli neki križ, ki je služil kot sramotilni steber, na kojega so vezali očitne prešestnike. S tem se je znamenju sv. križu in pokopališču delala nečast; zato je škof to prepovedal in ukazal, naj se sramotilni steber postavi zunaj pokopališča.

Vsled naredbe cesarja Jožefa II. se je pokopališče od cerkve moralo odločiti in se je premestilo tje, kjer se nahaja še danes.

Končno še nekaj iz omenjenega vizitacijskega zapisnika, kar nam osvetljuje tedanje cerkvene razmere. Kakor vemo, je jareninska župnija tedaj imela tri podružnice: Sv. Ilj, Sv. Jakob in Sv. Kungoto. Tudi te cerkve je škof obiskal. V Sv. Ilju je bila služba božja dve nedelji v mesecu, na kvartne nedelje in o praznikih apostolov in Matere božje. Pri Sv. Jakobu je bila vsako nedeljo maša in

pridiga, ne pa o praznikih. Pri Sv. Kungoti je bila vsako zadnje nedeljo v mesecu maša, in pridiga, dalje na praznik sv. Kungote in sv. Henrika in na obletnico posvečevanja cerkve. Jareninski župnik, Adam Prepost, je bil doma iz oglejske Škofije, študiral je v Gradcu, sv. rede pa 1602 prejel od zagrebškega škofa. Živel je poprej precej pohujljivo, katehitični pouk in poslednja olje v jareninski župniji nista bila v navadi. Jareninski župnik je imel takrat 7 vinogradov, 26 veder vinske in 30 graških mernikov prosene zbirce. Vzdrževati pa je moral na svoje stroške dva kaplana. Prvi kaplan je takrat bil Jurij Plebnik (Plebnnigg), star okoli 35 let. Zapisnik ga hvali, da je bil priden duhovnik. Poleg krave in podrtje koč, v koji je stanoval, ni imel drugih dohodkov, kakor okoli 40 mernikov zrnске zbirce in nekaj vinske. Drugi kaplan, Feliks Cesar, pa ni hotel stanovati v Jarenini, ampak vzdrževal se je v Mariboru, kjer je imel beneficij sv. Katarine; niti pred škofa ni hotel priti. Ker je število župljanov bilo silno večko in nikakor nista mogla zadostovati dva duhovnika, zato se je Cesarju naročilo, da pride stanovat v Jarenino in naj pomaga župniku, če ne, pa naj pusti kaplanijo in si župnik naj poskrbi drugega kaplana.

To torej o jareninski cerkvi in kar je z njo v zvezi. Malo je; o Jareninskem dvoru pa niti toliko ne morem povedati. Zgodovinskih podatkov mi sicer ni manj na razpolago, ali prvič so tako pičili, da iz njih samih ni mogoče sestaviti slike, drugič se nisem imel prilike zgrado natančneje preiskati, tretjič pa mi doslej še tudi ni bilo mogoče prepričati se, koliko resnice je v tem, kar se pripoveduje o dvoru. Pravijo namreč, da je dvor nekaj stal nižje od sedanjega in da je sedanjji dvor, ki ima

Današnja številka ima „Gospodarske Novice“ kot prilogo.

se v dobi dobrega leta ustanovili, v tako nepričakovano lepem številu ter so že dosegli velike uspehe. Dokaz za to je tudi škofjeloška prireditelja, ki ima izrazito mladinski značaj. Dokaz za to je še posebno naša Zveza slovenskih mladeničev, ki je bila binkoštni pondeljek ustanovljena v Ljutomeru ter je za prireditelja velika mladeniška shoda, katerima bodo sledili drugi. Povdarjati moram, da z največjim veseljem poročam o tej točki našega programa, ker iz lastne izkušnje vem, da je delo med mladimi najprijetnejše in tudi najhvaležnejše. Vsled tega bi tudi želel, da ta točka naj nikdar ne izgine z dnevnega reda naših plemenitih stremeljenj, temveč da se vedno izvršuje vestno in vztrajno, ker upam, da v mladinski armadi ustvarimo najtrdnjšo obrambo za vero sveto in domovino drago. Če imamo organizirano, katoliško-narodno zavedno mladino, ne zatrepetemo več pred nobenim nasprotnikom, marveč mu s pomilovalnim posmehom obrnimo hrbet.

Drugo, kar kaže izpopolnjevanje in napredovanje našega dela, je večja skrb za obrambo slovenske narodnosti ob jezikovnih mejah. Kot štajerski Slovenec moram to težnjo pozdravljati z radostjo in ob enem z velikim pričakovanjem. Saj je znano, kako obupen boj bije naš narod ob mejah, kako težko se ustavlja tujemu kapitalu, ki se trudi, kos za kosom odtrgati od naše rodne zemlje in ž njim od našega narodnega telesa, kako hudo trpi pod raznarodujočimi nakanami, ki žalibog imajo trdno oporo v deželni in osrednji vladi. Ne pretiravam niti najmanj, temveč govorim zgolj resnico, če vam, velespoštovani zborovalci, iz mnogoterega našega obmejnega kraja prinesem pozdrav: „Morituri vos salutanti (umirajoči vas pozdravljajo)“.

Sami se ne moremo obraniti. Le tedaj je upanje uspeha, če cel slovenski narod stopi na obmejno stražo. Zato smo se vzradostili, ko smo izvedeli, da namerava S. K. S. Z., ki ima že v programu z leta 1902 točko skrbi za podporo slovenskih katoliških društev na jezikovni meji, intenzivnejšemu narodno-obrambenemu delu posvetiti svoje moči. V to svrhu želimo njenim vžigalicam, kojih dohodki so namenjeni obmejnemu Slovincem, najobilnejše število odjemalcev. Želimo pa tudi, da bi geslo: „V korist obmejnemu Slovincem“, ne ostalo samo na vžigalicah, temveč da bi vedno in povsod podvžigale vse njene člane, društva kakor posameznike. Nemški minister-rojak Prade je na občnem zboru nemškega Schulvereina v Celovcu rekel, da Nemci ne smejo trpeti, da bi se samo eden nemški otrok odtujil svojemu narodu. Za nemški narod seveda ni te nevarnosti. Toda če mogoče nemško pleme tako pazljivo stoji na braniku za svojo narodnost, je za nas maloštevilne Slovence življensko vprašanje in neodložna eksistenčna skrb, da ohranimo našemu narodu vsakega slovenskega otroka in vsakega odraslega. Kdor tukaj stori tudi kaj malega, stori pravzaprav veliko.

Veleocenjeni zborovalci! Ob sklepu mojega poročila se mi ponavljajo v spominu besede, ki jih je o naši Zvezi zapisal nek slovenski liberalni list na Štajerskem. Njegova sodba je ta, da je S. K. S. Z. faktična politična organizacija klerikalizma. — Hvaležni smo našim nasprotnikom za to izjavo. Ker ne vemo niti mi niti naši nasprotniki, kaj je pravzaprav klerikalizem, moremo to po tej izjavi vsaj

dva trakta: vzhodno zapadnega in severno južnega, imel svoje dni štiri trakto v podobi kvadrata, tako da je študeneč, ki se zdaj nahaja na južni strani dvora, stal sredi velikega dvorišča in da se je od te zgrade ohranil le prej omenjeni vzhodno-zapadni trakt. Ta-le kaže znake iz druge polovice 15. ali prve 16. stoletja, dočim nosi severno južni trakt na zapadnem pročelju letnico 1755. Zgodovinski podatki pa so sledeči: 1489 je admontski opat nekemu Erh. Kraynerju prepustil urad in desetino v Jarenini na 10 let; zato pa ima samostanu na leto plačati 24 funtov in dvor, ki je v zadnjih vojskah (bržčas z Madžari) hudo trpel, zopet dobro popraviti. — 1532 je dvor pogorel (Turki). — 1548 se je na dvoru postavil nov „Stock mit der Meierstube“ ter odstranil grajski jarek. Ali je ta „Stock“ nadstropje ali pa posebno poslopje, ni povedano. — Na južni strani, vzhodno zapadnega trakta vzdignjen kamen ima napis

L. A.
(Admontski grb.)
15 73

Začetni črki pomenita „Leiber Ana“, ki je tedaj (od 1562 do svoje smrti) imela urad v najem. — 1575 se je Leiber Ana zavezala, da močno razpadli dvor da popraviti. — 1628—59 se je dvor temeljito prezidal.

Danes sta oba trakta enonadstropna; v največjem se nahaja kapela sv. Urbana, patrona Jareninskega dvora, in v njej poleg drugih slik tudi slika Jareninskega dvora z jareninsko cerkvijo, ki popolnoma soglašajo s sliko v knjigi „G. M. Vischer: Topographia. 1681.“

Končno še omenim kameniti, vendar že precej poškodovani križ, ki stoji na travniku južno od dvora. Križ je po slogu iz 17. stoletja in ima na podnožju admontski grb, v hišici na gornjem koncu pa slike sv. Urbana, sv. Benedikta, sv. Marije Brezmadežne in sv. Blaža.

sumiti. Ker pa naša Zveza nima drugega namena nego pospeševati izobrazbo in napredek slovenskega naroda, vzgojevati naš narod v pravem socialnem in rodoljubnem duhu, se moramo samo čuditi, da se na Štajerskem in po celi naši širni domovini še najde kak zaveden Slovenec, ki še ni klerikalec.

Sicer pa ne odbijajmo tozadevnih političnih napadov na nas z istim orožjem, temveč le s podvojenim delom. Mi samo zidamo in ne razdiramo. Naše geslo bodi: Po tej poti naprej vztrajno in požrtvovalno! Cilj, ki se blesti pred nami, je: Vsestranski blagor našega naroda!

Za telovadne odseke je poročal brat Prefesnik, za koroško zvezo: Vunček, za goriško Kremžar, za tržaško Cenčič, za kranjsko Smolnikar, za dijaško zvezo Česnik in pozdrave Poljakov je prinesel Sadvosky.

Popoldan je bila javna telovadba. Na tisoče in tisoče ljudi je oblegalo telovadišče ter s pozornostjo zasledovalo telovadbo naše mladine. Čeprav iz vseh krajev naše Slovenije skupaj zbrani, brez skupnih vaj, vendar so proizvajali vse vaje z občudovanjem vredno točnostjo. Z navdušenimi vskliki in s ploskanjem je občinstvo zahvaljevalo naše mlade sokole za krasno prireditev. Telovadba je bila najlepša točka vse škofjeloške slavnosti. Marsikateri gost je odnesel v srcu željo: da bi tudi pri nas kmalu imeli mnogoštevilne telovadne odseke. Gibanje med mladino nam je porok, da se ta želja tudi izvrši.

Na slavnost je došlo tudi mnogo pozdravov. One, ki so prišle iz štajerske dežele, objavimo prihodnjic.

Somišljeniki! Somišljenice!
Zahtevajte v vseh prodajalnah in tobakarnah vžigalice „Slovenske krščanske socialne zveze“: V korist obmejnemu Slovincem!

Politični ogled.

— Zveza južnih Slavena se imenuje državno-zbornski klub, v katerem sedijo tudi naši liberalni poslanci dr. Ploj, Roblek in Ježovnik. Politiko tega kluba vodi dr. Ploj in za to je tudi zares Plojeva. Nobene odločne smeri, ampak neprestano cincanje med največjo udanostjo proti vladi in med hudim radikalizmom, ki pa se kaže samo v besedah nasproti volilcem. Ta klub je vsled svoje neodločnosti tarča za šale med poslanci kakor med jugoslovanskimi volilci. Sedaj prihajajo o tem klubu zopet čudne vesti na dan, o katerih še je treba vsekakor več jasnosti. Govori se namreč, da udje tega kluba nasproti sedanjemu sovražnemu hrvaškemu banu, g. Rauchu nastopajo mnogo bolj prizanesljivo nego govorijo. Tudi Roblek se doma hujeje nad vlado, na Dunaju pa se skriva, kakor bi moral proti glasovati.

— Ustava v Turčiji. Turčija je konečno vendar dobila ustavo. Že dalje časa se je opazalo v Turčiji neko posebno, takozvano mladoturško gibanje. To gibanje je bilo posebno močno med izobraženci, ki so študirali po raznih evropskih mestih, podpirali pa so jo tudi mlajši častniki. Zahtevje mladoturkov so bile pred vsem sledeče: ustvari naj se ustava, vsi narodi naj imajo pred postavo jednake pravice. Ljudstvo, ki je pod dosedanjim načinom vladanja silno veliko trpelo, so dobili mladoturki na ta način lahko na svojo stran. Razmere so bile res neznosne, po vsej Turčiji je kar mrgolelo vohunov, nihče ni bil varen pred ovadbami, tako da so celo staroturki sprevideli, da se te razmere morajo ublažiti. (Dne 24. t. m. je kakor so poročali brzojavni, prikorakal uporni mladoturški major Niazi z več tisoči vojakov iz Resne v Monastir, vjel maršala, poveljnika armadnega zbora, Osman pašo, in ga odvedel s seboj. Kri se ni prelivala. V Monastiru in v Solunu so vstajši proglasili ustavo. Istega dne popoldne je tudi sultan sam dovolil ustavo, kakor je bila proglašena že l. 1876. Ljudstvo je vzklikalo po ulicah: „Živela ustava! Živela svoboda!“ Mladoturško gibanje je doseglo s tem, da se je daža državi ustava, uspeh, ki ga nihče v celi Evropi ni pričakoval. Ustava je za celo balkansko politiko velikanske važnosti. Glavna določila nove ustave je naznanil Savfet paša vevlevlastim. Določa se nerazdelitev Turčije, neodgovornost in nedotakljivost sultana. Izlam je državna vera, vsa priznana veroizpovedavanja smejo svobodno izvrševati bogosluzje. Svoboda se zajamči časopisju, shodom, peticijam, kakor se tudi dočela enakopravnost vseh podanikov, ki se imenujejo Otomani. Parlament ima dve zbornici: senat in poslaniško zbornico. Skliče se vsako leto 1. novembra v štirimesečno zasedanje. Na sto tisoč prebivalcev pride en poslanec. Volitve se izvrše po tajnem skrutiniju vsaka štiri leta. Če se zbornica razpusti, se snide nova zbornica čez šest mesecev. Uradniki se ne odstavljajo. Sodne razprave so javne. Proračun se dovoli začetkom vsakega zasedanja za eno leto. Ra-

Bosna je sedaj edina neustavna dežela v Evropi. Čunski dvor poroča zbornici vsako leto, sultanu pa na tri mesece o finančnem stanju.

— Ustava v Bosni in Hercegovini. Bosanski mohamedanci in Srbi navdušeno pozdravljajo ustavo v Turčiji. Pričakujejo, da se uvede ustava tudi v Bosni in Hercegovini, kajti sramotno bi bilo, ako bi bila Avstrija bolj nazadnjaška kakor Turčija.

Mala politična naznanila.

Dne 23. julija: Glasilo ogrske kmetijske družbe „Kütztelek“ poroča o žalostnih posledicah letošnje suše na Ogrskem ter pozivlja vlado, naj izda prepoved, da se ne sme krma izvažati, sicer bo živinoreja uničena. — Predsedniška kandidata za avstrijsko delegacijo sta baron Gautsch in pl. Madejski. — Listi poročajo, da se pričneta v jeseni obe vladi pogajati o zakonskem načrtu nove brambene postave. — V Bruselju so odkrili zaroto proti belgijskemu kralju Leopoldu.

Dne 24. julija: Turški sultan je dovolil danes ustavo. — Srbska skupščina se je včeraj sestavila. Predsednik je staroradikallec, dr. Vukčević, podpredsednika sta staroradikalca Cosić in Stojković. — Vojno sodišče v Odesi na južnem Ruskem je obsodilo na smrt štabnega kapitana Glinskega, ker je deloval med častniki in vojaki na revolucijo. Glinskega so že usmrtili.

Dne 25. julija: Voditelj mladoturkov, Ahmed Riza, je izjavil, da je temeljna točka mladoturškega programa edinstvo in nedotakljivost turškega cesarstva. Zato mladoturki odločno odklanjajo nove angleške reformne predloge za Makedonijo. — Londonski vladni listi objavljajo ostre članke proti perzijski revoluciji in napovedujejo, da bošta posredovala Rusija in Angleska. — Angleško časopisje piše jako ostro proti Nemčiji in ji grozi z vojsko.

Dne 26. julija: Turški parlament se je sklepal za mesec november. — Sultan je izdal odlok, s katerim se pomilostijo politični zločinci, odpravi cenzura in tajna policija. — Maroški sultan Abdul Azis je bil, kakor se poroča, dne 21. t. m. pri Saeru napaden in prisiljen, da se umakne v Rumalo ob arabski meji.

Dne 27. julija: Budimpeštanski uradni list objavlja sankcioniranje postave o delavskih hišah. — Turški časopisi izhajajo že brez cenzure. — V Solunu je bilo vsled vohunstva ustreljenih sedem častnikov. — Ruski zunanji minister obišče v Marijinih varih angleškega kralja.

Dne 28. julija: Ministrski predsednik Beck je predlagal cesarju, naj imenuje ministra dr. Fiedlerja in Praška tajnim svetnikom. Imenovanje objavijo te dni. — V Marijinih toplicah se je vršil nemški protestni shod. Zborovalci so zahtevali, naj odpokličejo nemške ministre in da naj prično Nemci opozicijo, v češkem deželnem zboru pa obstrukcijo. — Turčija še oborožuje. Naročila je topov za šest milijonov frankov.

Razne novice.

* Promoviran je bil dne 24. t. m. na graškem vsučilišču g. Oton Perko, avskultant pri okr. sodniji v Celju, doktorjem pravoslovja.

* Iz politične službe. Višji okrajni komisar Franc Bouvard in namestniški tajnik pl. Lorang sta imenovana okrajnim glavarjem.

* Iz pošte. Za poštnega upravitelja v Mariboru je imenovan Ferdinand Čeh, poštni upravitelj v Lipnici.

* Iz šole. Razpisana so sledeča mesta: Na šestrazredni ljudski šoli pri Sv. Marku pri Ptujju mesto stalnega, oziroma začasnega učitelja Prošnje do 20. avgusta. Na petrazredni ljudski šoli v Cirkoveh pri Pragarskem in na trirazredni ljudski šoli v Dornovi, pošta Moškanjeci, po jedno mesto stalnega ali začasnega učitelja, oziroma učiteljice; prošnje do 20. avgusta. Na dverazredni ljudski šoli v Žičah, pošta Sv. Duh-Loče, na trirazredni ljudski šoli v Spitaliču, pošta Konjice, in na štirirazredni ljudski šoli v Konjicah po jedno učiteljsko mesto stalno ali začasno. Prošnje do 25. avgusta na dotične krajne šolske svete.

* Premeščena je stalna učiteljica pri St. Janžu na Drav. polju Marija Loparnik na ljudsko šolo v Polzeli.

* Finančno ministrstvo je določilo, da se prične prodajati dne 17. avgusta jubilejno cigareto. Komad bo stal 4 vln.

* V nekem mestu na Spodnjem Štajerskem je na prodaj jako lepo posestvo, za katero se nujno želi, da pride v narodne roke. Na posestvu je trgovina in pekarija. Proda se radi starosti in boležnosti posestnika. Kdor se zanima, naj se obrne na uredništvo.

* Dijaki. Slovenski katoliško-narodni dijaki prirede dne 14. in 15. avgusta sestanek v St. Rupertu na Koroškem. Mnogo uspeha mladim sokoličem!

* Zveza liberalnih društev vabi k sebi tudi naša izobraževalna, veteranska, požarna in druga društva. Da bodo vedela, v kako družbo se jih vabi, moramo povedati, da so v tej zvezi tudi liberalna učiteljska društva. Liberalni učitelji in dohtarji hočejo po tej zvezi izbrati poštena slovenska društva za svoje nečedne namene. Za to pa pozor!